

Каб не жыць на сметніку

Гадоў дзесяць таму пазнаёмілася з жанчынай, якая падіняла непапулярную тэму. Таццяна распавяла, што ей 40 гадоў маці-адзіночка, на руках - двое школьнікаў. Спецыяльнасці ці пэўнай не набыла, але васьмь знайшла для сябе работу, якая вельмі падабалася. І зарплата прыстойная, і калектыў добры, але дзеці саромяцца, што яна працуе сартавальніцай смецця на біямеханічным сартавальным заводзе.

Дзеці кажуць: ты не лепшая за бамжоў, што жывуць са сметніка а я раблю тое, што кожны з нас павінен рабіць, зле не жадае запэкацца. Рукамі перабіраю пластык паперу, шкло, адходы з вашых кухняў. За змену праз такіх, як я сартавальніцаў праходзіць некалькі дзясяткаў тон смецця.

Сама не разумеючы, жанчына пачала немудрагеліста разважаць пра бясконцае спажыванне, пра тое, што людзі выкідаюць рэчы і не разумеюць іх каштоўнасці для некага іншага. Яна так апантана расказвала пра карысць паасобнага збору адходаў і перапрацоўкі другаснай сыравіны, што заслухаўся б вопытны экалаг.

Гісторыя той жанчыны-сартавальніцы ўсплыла ў памяць не так даўно калі некалькі месяцаў таму гомельскія камунальнікі і зколагі ў адзін голас загаварылі: магутнасцяў біямеханічнага сартавальнага завода, які быў пабудаваны ў 2007 годзе, адзінага для паўмільённага Гомеля і навакольных вёсак, больш не дастаткова. Гарадскі палігон цвёрдых бытавых адходаў перапоўнены. На кардынальнае вырашэнне пытання застаецца менш двух гадоў.

У нефармальным абмеркаванні «смеццевай праблемы» гамельчане падзяліліся на два лагера: «чалавек-спажывальнік» і «чалавек-камунальнік». Першыя з аргументамі: я, маўляў, утвараю смецце, а што далей — тэта праблема тых, хто зарплату атрымлівае за збор і перапрацоўку. Другія рэальна заклапочаны

праблемай і вераць, што існуючы падыход да смецця можа змяніцца ў найбліжэйшы час.

Здапося, некаторыя гамельчане і самі не ведаюць, колькі паслядоўных крокаў зрабіў горад, каб увогуле пачаць «разбірацца са смеццем». Гэтыя «разборкі» скпадапіся з непрыкметных гісторый руплівых сартавальшчыц завода, жыльцоў шматпавярховак, што адмовіліся ад смеццеправодаў, камунальнікаў, што цярдліва прывучалі сартаваць смецце, чыноўнікаў, якія зразумелі, якім чынам адходы ператвараць у даходы.

Згадаем разам. Яшчэ ў сярэдзіне дзевянастых у гомельскай Навабеліцы аднымі з першых у краіне пачалі адмаўляцца ад выкарыстання смеццеправодаў у шматпавярхоўках. Тэта была не толькі санітарная пазіцыя, але адзіная магчымасць увогуле пачаць паасобны збор смецця. У нулявых гомельскія камунальнікі масава ўсталёўвалі бакі для розных відаў адходаў. У 2007 годзе ў Гомелі пачаў дзейнічаць першы тады ў краіне біямеханічны сартавальны завод. Праз некалькі гадоў горад першы з абласных цэнтраў цалкам адмовіўся ад смеццеправодаў.

На заводзе магутнасцю 100 тон за суткі нападзана глыбокая перапрацоўка пластыка і поліэтылена. Там жа працуе цэх па рабоце з буйнагабарытнымі адходамі: ад мэблі да халадзільнікаў. На базе гомельскага прадпрыемства «Спецкамунтранс» дзейнічае падраздзяленне, дзе з адходаў пластыка і плёнкі выплаўляюць люкі, кольцы для калодзежаў і ліўнепрыёмнікі.

Што цяпер? Сёння створанай сістэмы сартавання і перапрацоўкі смецця недастаткова для аб'ёму цвёрдых камунальных адходаў, якія пастаўляюць горад і навакольныя вёскі.

Новая вытворчасць, праект якой распрацоўваецца ў Гомелі, павінна стаць рэгіянальным комплексам абыходжання з адходамі. Тэта не толькі новы палігон, але і

сартавальны завод. Тады можна будзе закрыць патрэбы па перапрацоўцы смецця не толькі Гомеля, але і суседніх раёнаў: Гомельскага, Добрушкага, Веткаўскага, Чачэрскага, Лоеўскага і Рэчыцкага. Тэта на перспектыву.

Цяпер жа смеццевы палігон — самы буйны ў Гомельскай вобласці — тэта цэлы гмах у 20 паверхаў.

Апошнія 52 гады сюды звозіліся ўсе гарадскія адходы. Верхнюю частку гары зраўнавалі, засыпалі пяском. Цяпер смецце скідаюць на бакавых пляцоўках. Месца практычна не засталася, прызнаецца дырэктар Гомельскага прадпрыемства «Спецкамунтранс» Валерый ТКАЧОЎ:

— Аб'ект не закансерваваны. Зараз аб'ёмы цвёрдых камунальных адходаў, якія паступаюць на палігон, зніжаны на 10 %. Астатняе вымушаны пакуль перанакіроўваць на папігон у Ветку.

Палігон у Гомелі ствараўся ў канцы 60-х. У савецкія часы першапачаткова праекта не было, — працягвае Валерый Ткачоў. — Палігон утварылі на месцы невялікага кар'ера, так вось і застаўся. Даводзілася расці ўверх. Тэта складана ў тэхнічным плане, але выйсця іншага пакуль няма. Праблемай заклапочаны гарадскія і абласныя ўлады, цяпер вядзецца пошук пляцоўкі для новага палігона.

Зараз у Гомельскім гарвыканкаме вызначаюцца з заказчыкам будоўлі. Шляхі фінансавання — сродкі гарадскога бюджэту плюс Міністэрства ЖКГ. Вядома, што для новага аб'екта неабходна пляцоўка не менш чым у 20 гектараў. Пры гэтым складзіраваць плануецца толькі да 30 % смецця. Астатнія аб'ёмы пачнуць перапрацоўваць пад другасную ўпакоўку і біягаз.

Дарэчы, ужо цяпер на гомельскім палігоне працуе вытворчасць альтэрнатыўнай энергіі. Кампанія-інвестар, якая ўзяла ў арэнду частку тэрыторыі, пры дапамозе спецыяльных кампрэсараў выпам-поўвае праз свідравіны біягаз. Ён напалову складаецца з метану. Тут жа знаходзіцца і міні-электрастанцыя. У месяц яна вырабляе да 20 мегават электраэнергіі.

На новым аб'екце абавязкова павінны сумяшчацца экалагічныя складнікі і перадавыя тэхналогіі, упэўнены ў «Спецкамунтрансе».

Пры стварэнні новага комплексу трэба ўводзіць аўтаматы-заваня лініі па больш глыбокай перапрацоўцы другасных матэрыяльных рэсурсаў. Метал, шкло, макулатура пойдучь па прызначэнні. З кампосту можна будзе атрымліваць угнаенні.

Наталля КАПРЫЛЕНКА
Источник: Звязда. – 2020. – 30 студзеня (№ 19). – С. 1, 4.